

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-966

17.11.2022

KLP Skadeforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på varmepumpe – plutselig ytre påvirkning?

Sikrede meldte inn skade på en varmepumpe våren 2022. Selskapet rekvirerte en takstmann, som konkluderte med at skadeårsaken var alder og slitasje. Selskapet avsto erstatning under henvisning til at det ikke var sannsynliggjort at skaden skyldtes en plutselig ytre påvirkning, slik vilkårene krevde. Sikrede anførte at skaden mest sannsynlig skyldtes et lynnedslag i 2021 og viste til uttalelser fra to ulike leverandører/fagkyndige som han mente støttet hans påstand. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert en dekningsmessig skade.

Saksfremstilling

Saken gjelder sikredes krav om erstatning etter skade på varmepumpe.

Sikrede har tegnet en innboforsikring med følgende vilkår:

HVA SOM DEKKES

Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader som inntreffer i avtaleperioden, og som skyldes

(...)

- lynnedslag, elektrisk fenomen og eksplosjon
- (...)
- andre plutselig og uforutsette skader enn de som er nevnt over, med de begrensninger som er nevnt i disse punktene
- (...)

HVA SOM IKKE DEKKES

- (...)
- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat, med mindre skaden skyldes en plutselig, uforutsett og ytre påvirkning

Sikrede meldte inn skade på en varmepumpe våren 2022. I skademeldingen skrev han følgende:

Luft til vann varmepumpe sluttet åvirke, display til pumpen viste 6-8 grader. Legger ved beskrivelse fra (fagkyndig B). Har det siste året også observert at lyset av og til blinker, mest på badet, men også andre rom. Kontaktet (nettselskap A) når dette startet, men de kunne bekrefte at de ikke hadde noen feil på sine linjer. Måtte også bytte ruter til bredbånd etter lynnedslag for 1 til 2 år siden. Mistenker at lynnedslag er årsaken til feil da det er mange som rapporterer om ødelagtutstyr i nærområdet de siste årene.

Vedlagt skademeldingen var følgende rapport fra leverandør/fagkyndig B:

Da vi kom, gikk ikke varmepumpa. Varmepumpa ble resatt og startet. Den startet som normalt på lav frekvens. Etter noen minutter begynte den å jobbe seg oppover i frekvenser. Etter å ha jobbet seg opp noen frekvenser begynte den å "jage", dvs ikke jobbe rent. For hver frekvens den jobbet seg oppover ble avvikene større og større. Etter 3 – 4 frekvenser bråstoppet den. Etter noen minutter forsøkte den selv en normal restart, men med samme jagende resultat når den kom litt opp i frekvens.

(...)

Når kompressoren jager opp og ned i samme frekvens er det ikke en normal slitasjefeil på en varmepumpe. Feilen skyldes feil i kompressor og/eller elektronikk

Kunden har hatt diverse problemer med andre elektriske artikler i huset etter et kraftig tordenvær i 2021. Slike "merkelige" problemer i varmepumper kan ofte relateres til torden og lyn.

Selskapet rekvirerte fagkyndig/takstmann C. Av skaderapporten fremgikk følgende:

Skadeårsak:

Alder og slitasje, etc.

Etc. vil si: ikke utført jevnlig vedlikehold av varmepumpa. Installasjon av varmepumpas ute-del ble ikke montert på støpt sokkel, men montert på veggen, noe som har ført til resonans og dermed antatt forringelse av varmepumpas ute-del. Nett-eier (navn) har ikke registreringer feil på linjer i løpet av det siste året.

(C) finner det ikke sannsynlig at skadeårsak er senskade fra tidligere elektrisk fenomen/induksjon av transiente spenninger grunnet atmosfæriske utladninger

Gjennom mer enn 30 år i bransjen (...) har vi erfart at senskader grunnet atmosfæriske utladninger oppstår i løpet av 14 dager etter el-fenomenet, og maksimum 3 måneder etter el-fenomenet.

(...)

(C) har også hatt samtaler med (B).

Ut fra (C sin) totale vurdering støtter vi ikke overnevntes oppfatning av skadeårsak

Selskapet avsto sikredes krav om erstatning med begrunnelse i at varmepumpen ikke hadde blitt utsatt for en ytre påvirkning.

Sikrede innhentet en revidert rapport fra B. Av rapporten fremgikk følgende supplerende opplysninger:

Forringelse på grunn av resonans er feil! Jeg nevnte resonans for (C), men dette er snakk om "gitarkasseeffekt" pga at utedelen henger på vegg. Ikke resonans som kan forringe varmepumpa! Disse vibrasjonene tas opp i vibrasjonsdempere av gummi. Det sitter slike dempere både på kompressoren og på brakettene som er skrudd i veggen. Vi har også konferert med både konkurrenter og importør som alle sier at skade pga resonans er noe de aldri har hørt om. Alle "feil" når det gjelder resonans og varmepumper skyldes at montasjen gir uønsket forplantning av lyd i huset.

(...)

Opplysningene som (C) har innhentet fra (A) er direkte feil. (A) har til og med utbetalt erstatning for strømutfall over 48 timer i området sist vinter.

At området er lynutsatt er heller ingen tvil om. I (stedsnavn) noen få hundre meter unna slo det ned lyn i et lite tre. Lynet etterlot da kun et stort krater der treet hadde stått. Vi har også andre kunder i området som har fått forsikringserstatning for diverse husholdningsartikler som har gått i stykker pga lyn siste år.

(...)

Her er et par artikler som også motsier (C sin) påstand om 14 dager til 3 måneder etter lynnedslag. Da jeg snakket med (C) sa han at skader oppstår innen 14 dager etter lynnedslag. Ja, eller etter 14 uker eller mer sa jeg og han bekreftet og gjentok til og med dette senere i samtalen. Jeg har selvfølgelig ikke opptak av samtalen, så jeg kan ikke dokumentere dette.

...

Som fortalt i første del av rapporten, starter varmepumpa normal. Det er når den kommer opp i frekvenser OG YTELSE at den stopper. Varmepumpa slår altså ut når den trenger å gi mye effekt. Dette viser at den kan ha fått skade i et stort tidsrom ettersom det ikke er bruk for mye effekt fra varmepumpa før det blir kaldt.

Varmepumpa er frekvensregulert. dvs at den går opp og ned på frekvens/turtall etter hvilken effekt huset krever for å holde komforttemperatur.

C skrev følgende kommentar til rapporten fra B:

(C) hevder nettopp at akustiskresonans/ vibrasjon i dette tilfellet er mest sannsynlig skadeårsak. På grunn av akustisk resonans vil både komponenter og kontakter bli utsatt for en mekanisk påvirkning som fører til "vakkel-kontakt". Dette har ført til "stress og havari" av elektroniske- og elektrotekniske komponenter. Det er jo også påvist at varmpumpas ute-del er montert på annet sted enn på tiltenkt murt platting.

(...)

(C) har ikke innhentet opplysning fra (A). Denne opplysningen har forsikringstaker innhentet, og er gitt i informasjonen til KLP Skadeforsikring.

Sikrede kontaktet leverandør D og stilte følgende spørsmål:

Takstmannen forsikringsselskapet benytter mener at feilen er forårsaket av resonans da pumpen er festet på vegg, i tilsvaret skriver han at i og med at den er festet til vegg vil dette føre til stress og havari av elektriske og elektroniske komponenter. Kan dere bekrefte eller avkrefte takstmannens påstand?

D svarte følgende:

Det har jeg aldri hørt om. En varmpumpe skal kunne henge på en vegg, så lenge det er en normal vegg, uten problemer. Har mye mer tro på at det kan være overspenning enten fra lyn eller strøm piker på nett.

Sikrede påklaget selskapets avslag og viste til svaret fra D. Selskapet opprettholdt avslaget og avviste at skaden skyldtes lyn/torden for 1,5 år siden.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 22.8.22.

Sikrede anfører at selskapet er ansvarlig for å erstatte skaden på varmpumpen. Varmpumpen sluttet å fungere som følge av lynnedslag, jfr. skaderapporten fra fagkyndig B. Selskapets takstmann C hevder at skaden skyldes resonans da pumpen er vegghengt. Dette argumentet blir avist av uavhengige leverandører av varmpumper. De leverandørene som sikrede har kontaktet har aldri hørt om at resonans kan gi slike skader på en varmpumpe.

Selskapets takstmann C mener at lynskader "oppstår i løpet av 14 dager etter elfenomenet, og maksimum tre måneder etter elfenomenet". Til dette anfører sikrede at han har gjort et enkelt søk på "sensskader etter lynnedslag" og funnet en artikkel hvor det står følgende:

Antall lynnedslag som ble registrert i sommer, taler for at mange ledningsnett har fått skader som først oppdages når det blir kaldt i været og belastningen på strømmettet økes. Sikringer og lyspærer som stadig går eller kjøleskap og fryser som kontinuerlig durer, er ofte et tegn på at noe er galt med ledningsettet i boligen.

Informasjonen som sikrede har innhentet fra uavhengige leverandører, fagfolk og pålitelige sider på internett bør være nok til å motbevise de påstandene som selskapet har lagt til grunn for sitt avslag.

Selskapet avviser ansvar. Sikrede har ikke sannsynliggjort en dekningsmessig skade. Iht. vilkårene må skaden skyldes en "plutselig, uforutsett og ytre påvirkning" for å være erstatningsmessig. I dette tilfellet er det ikke dokumentert at varmpumpen har blitt utsatt for en ytre påvirkning. Ifølge takstmann C er det ikke sannsynlig at det har oppstått sensskader som følge av et tidligere lynnedslag i dette tilfellet. Opplysningene som foreligger i denne saken innfrir dermed ikke krav på erstatning iht. vilkårene.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skaden på varmpumpen.

Selskapet slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Det følger av sikker rett at det er sikrede som har bevisbyrden for at det foreligger et forsikringstilfelle, jf. blant annet Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2002 s. 1517. Det er derfor du som må sannsynliggjøre at det

har oppstått en skade som selskapet svarer for iht. vilkårene. Det samme fremgår av fast og langvarig nemndspraksis. Se f.eks. nemndas avgjørelse i FinKN 2017-310:

Sikrede har bevisbyrden for at det foreligger en dekningsmessig skade, (...)

Nemnda har opprettholdt dette utgangspunktet også i nyere nemndsavgjørelser, se f.eks. FinKN 2020-263 og 2022-10.

Utgangspunktet ved vurderingen av selskapets ansvar er forsikringsavtalen med tilhørende vilkårspunkt.

Det fremgår av vilkårene at forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader som inntreffer i avtaleperioden, og som skyldes:

- lynnedslag, elektrisk fenomen og eksplosjon

(...)

- andre plutselig og uforutsette skader enn de som er nevnt over, med de begrensninger som er nevnt i disse punktene

For at skaden skal være dekningsmessig under forsikringsavtalen er det et felles inngangsvilkår at det er tale om plutselige og uforutsette skader. Kravet om at skaden har inntruffet "plutselig" gjelder derfor uavhengig av hva som er skadens årsak.

Formuleringen "plutselig" tilsier at skaden må oppstå raskt. I nemndspraksis er det lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag må regnes som "plutselig", mens skader som utvikler seg over lengre tid ikke kan regnes som plutselig, jf. eksempelvis FinKN 2021-620. Se også nemndas avgjørelse i FinKN 2021-853 hvor nemnda uttalte at:

Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten", og rettspraksis og langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom en dag eller 12–13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lenger tid, jf. LG-2016-148681 og f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Sekretariatet har ikke byggeteknisk kompetanse og vi må derfor legge til grunn det som fremgår av fagkyndige rapporter og uttalelser innhentet av partene ved vår vurdering. Du har fremlagt to rapporter fra B konkluderer med følgende:

Når kompressoren jager opp og ned i samme frekvens er det ikke en normal slitasjefeil på en varmpumpe. Feilen skyldes feil i kompressor og/eller elektronikk

Kunden har hatt diverse problemer med andre elektriske artikler i huset etter et kraftig tordenvær i 2021. Slike "merkelige" problemer i varmepumper kan ofte relateres til torden og lyn.

B påpeker at området er utsatt for lyn og viser til andre i området som har fått forsikringsdekning for skader på husholdningsartikler som følge av lyn det siste året. B legger til grunn at det er feil at skaden skyldes forringelse som følge av resonans og viser til at det har konferert med andre fagkyndige som heller ikke har hørt om skade pga. resonans. Videre motsier B påstanden om at senskader etter lynnedslag oppstår innen 14 dager til tre måneder.

Selskapets takstmann fra ... konkluderer med at skadens årsak er "alder og slitasje" og viser til at varmepumpens ute-del er montert på veggen, noe som ifølge C har medført resonans og dermed forringelse av varmepumpens ute-del. C finner det "ikke sannsynlig at skadeårsak er senskade fra tidligere elektrisk fenomen/induksjon av transiente spenninger grunnet atmosfæriske utladninger". C viser i den forbindelse til at dets erfaring er at senskader grunnet "atmosfæriske utladninger oppstår i løpet av 14 dager etter el-fenomenet, og maksimum tre måneder etter el-fenomenet". Ifølge C er den mest sannsynlige skadeårsaken akustiskresonans/vibrasjon.

I uttalelsen fra D opplyses det om at "en varmepumpe skal kunne henge på en vegg, så lenge det er en normal vegg, uten problemer. Har mye mer tro på at det kan være overspenning enten fra lyn eller strøm piker på nett".

Slik saken er fremlagt for sekretariatet, er det uenigheter angående skadens årsak. Ingen av de fremlagte rapportene omtaler skadens utviklingstid. Det er som nevnt et felles inngangsvilkår at skaden oppsto "plutselig". Det er sikrede, altså du, som har bevisbyrden for at det foreligger en dekningsmessig skade.

Dersom du mener at skaden oppsto "plutselig" er det derfor du som må sannsynliggjøre det. Slik saken er opplyst, kan vi ikke se at det er sannsynliggjort at skaden på varmepumpen utviklet seg innen en periode på én dag. All den tid det ikke er dokumentert "plutselige" skader på varmepumpen, har du ikke krav på erstatning under forsikringsavtalen. Selskapet er følgelig ikke ansvarlig for skaden.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).